

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ
ΤΕΥΧΟΣ 39 – ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2019

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ

Σε αυτό το τεύχος της «Οικονομικής Έρευνας» παρουσιάζονται αποτελέσματα από αναλύσεις που αφορούν διάφορες πτυχές της κυπριακής οικονομίας. Συνοπτικά:

- Γίνεται αξιολόγηση των πτυχών του συστήματος κοινωνικής προστασίας στην Κύπρο.
- Γίνεται αναζήτηση της χρονικά βέλτιστης στρατηγικής για μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου.
- Αναλύονται οι δείκτες τιμών κατοικιών από στοιχεία αγγελιών στην Κύπρο.
- Εμπειρική εξέταση των καθοριστικών παραγόντων των αφίξεων τουριστών στην Κύπρο.
- Παρουσιάζονται αποτελέσματα της ψηφιακής ανταγωνιστικότητας της κυπριακής οικονομίας.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- Αξιολόγηση των πτυχών του συστήματος κοινωνικής προστασίας στην Κύπρο 2
- Αναζήτηση της χρονικά βέλτιστης στρατηγικής για μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου 3
- Δείκτες τιμών κατοικιών από στοιχεία αγγελιών: η περίπτωση της Κύπρου 4
- Εμπειρική εξέταση των καθοριστικών παραγόντων των αφίξεων τουριστών στην Κύπρο 5
- Ψηφιακή ανταγωνιστικότητα κυπριακής οικονομίας 5
- Νέα του Κέντρου Οικονομικών Ερευνών και του Τμήματος Οικονομικών 6-7

Αξιολόγηση των πτυχών του συστήματος κοινωνικής προστασίας στην Κύπρο

Λούης Ν. Χριστοφίδης και Χρήστος Κουτσαμπέλας

Η παρούσα μελέτη* εξετάζει σε βάθος τις διαφορετικές πτυχές του κυπριακού συστήματος κοινωνικής προστασίας, δίνοντας έμφαση στις πολιτικές που συνδέονται άμεσα ή επηρεάζουν την αγορά εργασίας όπως η στήριξη των ανέργων, των ατόμων με περιορισμένους πόρους που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού, καθώς και των ατόμων που πάσχουν από αναπηρίες ή ασθενούν. Επιπρόσθετα, η μελέτη αναλύει σε βάθος σχετικά πρόσφατες μεταρρυθμίσεις του συστήματος, όπως την εισαγωγή του Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος που αντικατέστησε το Δημόσιο Βοήθημα το 2014, καθώς και την αλληλεπίδραση αυτών των αλλαγών με στοιχεία του υφιστάμενου συστήματος, όπως το επίδομα ανεργίας.

Η έμφαση δίνεται στα χαρακτηριστικά του συστήματος που αφήνουν πιθανά τα ενδεχόμενα είτε κακής χρήσης του συστήματος που συνεπάγεται τη σπατάλη πόρων, είτε της δημιουργίας «παγίδων φτώχειας» που οδηγούν στην οικονομική εξάρτηση των δικαιούχων από το σύστημα κοινωνικής προστασίας. Η έμφαση αυτή είναι σημαντική διότι δίνει τη δυνατότητα προτάσεων πολιτικής που στοχεύουν στη βιωσιμότητα του συστήματος αλλά και στη στοχευμένη χρήση δημόσιων πόρων προς όφελος των πολιτών που τους έχουν περισσότερο ανάγκη.

Στα πλαίσια αυτά, η μελέτη εξετάζει: (i) τη δυνατότητα εύκολου και αποτελεσματικού ελέγχου των κριτηρίων επιλεξιμότητας των κοινωνικών παροχών (πχ εισοδηματικά κριτήρια) τη στιγμή της υποβολής της αίτησης του δικαιούχου αλλά και κατά τη διάρκεια της παροχής, (ii) το βαθμό που παρουσιάζονται ή ενδέχεται να παρουσιάζονται επαναλαμβανόμενα μοτίβα χρήσης των παροχών, και (iii) το επίπεδο οικονομικής στήριξης των δικαιούχων σε σχέση με τις πραγματικές συνθήκες της αγοράς εργασίας.

Αξίζει να σημειωθεί ότι σημαντικά στατιστικά και άλλα στοιχεία που αφορούν τη χρήση των διάφορων προγραμμάτων δεν έχουν δημοσιοποιηθεί, πράγμα που περιορίζει σε σημαντικό βαθμό την εξακρίβωση των πιθανών δυσλειτουργιών του συστήματος. Ως εκ τούτου η παρούσα μελέτη έχει βασιστεί πρωτίστως στην ενδελεχή ανάλυση της αρχιτεκτονικής του συστήματος.

Το Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα αποτελεί μια βασική μεταρρύθμιση που βελτίωσε σημαντικά τη λειτουργία του συστήματος κοινωνικής προστασίας. Η

μεταρρύθμιση αυτή ενέχει και μια, εκ των πραγμάτων, επέκταση της πιθανής διάρκειας και ύψους του επιδόματος ανεργίας αφού το Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα δύναται να συμπληρώνει το επίδομα ανεργίας στους πρώτους έξι μήνες, και όχι μόνο, εάν οι οικογενειακές περιστάσεις το απαιτούν. Η αλλαγή αυτή απαιτεί παρακολούθηση της συμπεριφοράς της μέσης διάρκειας ανεργίας. Εντοπίζουμε, επίσης, μια σειρά από ζητήματα που αξίζουν να διερευνηθούν περαιτέρω. Συγκεκριμένα, παρότι τα επίπεδα εισοδηματικής υποστήριξης για τα μονήρη νοικοκυριά δεν φαίνεται να αποθαρρύνουν τη συμμετοχή στην αγορά εργασίας, κάτι τέτοιο δεν μπορεί να ειπωθεί για την περίπτωση νοικοκυριών με μεγάλο αριθμό εξαρτώμενων μελών, συμπεριλαμβανομένου ενήλικων τέκνων, ηλικίας από 18-28, που ενδέχεται να εργάζονται. Η παρουσία τέκνων που εργάζονται στο νοικοκυριό ενδεχομένως να μειώνει το κίνητρο του δικαιούχου να εργαστεί, καθότι πιθανόν να επωφελείται από τις μισθολογικές απολαβές του τέκνου, που λόγω του σχεδιασμού του συστήματος, μόνο ως ένα μικρό ποσοστό υπολογίζονται στα οικογενειακά εισοδηματικά κριτήρια του επιδόματος. Γενικότερα, ο υπολογισμός διάφορων σεναρίων σχετικών με τη διάρθρωση του νοικοκυριού δείχνει ότι υπάρχει κίνδυνος αποθάρρυνσης της συμμετοχής στην εργασία του δικαιούχου σε μεγάλες οικογένειες. Αυτό δεν σημαίνει αναγκαστικά ότι θα πρέπει να μειωθεί το ύψος του επιδόματος (αυξάνοντας τον κίνδυνο και την ένταση φτώχειας του νοικοκυριού), αλλά ότι αποτελεσματικές πολιτικές ενεργούς απασχόλησης θα πρέπει να στοχεύσουν αυτά τα νοικοκυριά.

Η μελέτη, επίσης, επισημαίνει μια σειρά άλλων θεμάτων που χρήζουν μελέτης, όπως η εξέταση της συχνότητας των επιδομάτων και αδειών ασθενοίας ανά τομέα της οικονομίας, η ανάγκη ενίσχυσης και αναβάθμισης της Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης, η προώθηση της ενεργούς ένταξης των ληπτών Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος δια μέσου της πρόσβασης σε ποιοτικές και ολοκληρωμένες υπηρεσίες, καθώς και η συστηματική ανάλυση και παρακολούθηση των επιπτώσεων των κοινωνικών πολιτικών στη συμμετοχή των δικαιούχων στην αγορά εργασίας. Η μελέτη αναδεικνύει τη σημασία ύπαρξης βάσεων δεδομένων με ανώνυμη πληροφόρηση για τα δημογραφικά και κοινωνικό-οικονομικά στοιχεία των χρηστών και τη διαχρονική εξέλιξή τους. Τέτοιες βάσεις δεδομένων διατηρούνται σε τακτική βάση σε πολλές χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ενώ η επιστημονική τους διερεύνηση έχει οδηγήσει σε έγκυρα αποτελέσματα υψηλής χρησιμότητας για τους διαμορφωτές της πολιτικής.

*Christofides L. N. and Chr. Koutsampelas, “[Aspects of the social protection system in Cyprus: A process evaluation](#)”, Economic Policy Paper, 07-18, 2018.

Αναζήτηση της χρονικά βέλτιστης στρατηγικής για μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου

Χρύσω Σωτηρίου και Θεόδωρος Ζαχαριάδης

Για την αποτροπή σημαντικής αλλαγής στο παγκόσμιο κλίμα, όλες οι χώρες του κόσμου καλούνται να μειώσουν τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου σε πολύ μεγάλο βαθμό κατά τις επόμενες δεκαετίες, σύμφωνα με την Παγκόσμια Συμφωνία που υπογράφηκε στο Παρίσι το 2015. Συνήθως, οι δεσμεύσεις των χωρών διατυπώνονται από εθνικές κυβερνήσεις με μεσοπρόθεσμο ορίζοντα (λ.χ. για το έτος 2030), ενώ οι επιστημονικές μελέτες δείχνουν ότι ο σχεδιασμός πολιτικής πρέπει από σήμερα να παίρνει υπόψη τις μακροχρόνιες εξελίξεις (τουλάχιστον μέχρι το 2050).

Ανταποκρινόμενη στα ευρήματα των επιστημονικών μελετών η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στα τέλη του 2018, ανακοίνωσε την πρόθεσή της να οδηγήσει την ΕΕ σε σχεδόν μηδενικές εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου έως το 2050. Έκτοτε, πολλές ευρωπαϊκές κυβερνήσεις έχουν υιοθετήσει επίσημα τον στόχο αυτό. Η νέα Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ανακοίνωσε ότι θα προσπαθήσει να θεσμοθετήσει τον στόχο αυτό με νομικά δεσμευτικό τρόπο μέσα στις πρώτες εκατό ημέρες της θητείας της. Με αυτό τον τρόπο υπάρχουν δύο δεσμεύσεις – μια νομικά δεσμευτική για το έτος 2030 και μια που προγραμματίζεται σύντομα να καταστεί δεσμευτική για το έτος 2050.

Ωστόσο, στην προσπάθειά της να επιτύχει μεσοπρόθεσμους στόχους μείωσης των εκπομπών της, μια χώρα μπορεί να επιλέξει μέτρα που θα καθιστούν ανέφικτη τη μεγαλύτερη μείωση των εκπομπών μακροπρόθεσμα. Για το λόγο αυτό, έχει μεγάλη σημασία όπως ο σχεδιασμός της περιβαλλοντικής πολιτικής λαμβάνει υπόψη και τους μακροπρόθεσμους στόχους, έστω και αν ακόμα δεν είναι νομικά δεσμευτικοί.

Σε πρόσφατη μελέτη* αναπτύξαμε ένα μοντέλο βελτιστοποίησης για τον στρατηγικό σχεδιασμό μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου με το ελάχιστο δυνατό κόστος, λαμβάνοντας υπόψη α) την ύπαρξη δύο περιβαλλοντικών στόχων, ενός για το 2030 και ενός πιο φιλόδοξου για το 2050· και β) την ταχύτητα υλοποίησης κάθε μέτρου αυτής της στρατηγικής, κάτι που προσομοιώνει την αδράνεια του ενεργειακού συστήματος λόγω έλλειψης υποδομών ή την αδράνεια των κοινωνιών απέναντι σε μέτρα που απαιτούν αλλαγή καταναλωτικής συμπεριφοράς. Η μελέτη έχει ως σημείο εκκίνησης λεπτομερή τεχνολογικά και οικονομικά δεδομένα από την Κύπρο, αλλά αναπτύσσεται με τρόπο που να μπορεί να εφαρμοστεί σε οποιαδήποτε

ευρωπαϊκή χώρα. Η ανάλυσή μας εστιάζεται στους τομείς της οικονομίας που δεν εντάσσονται στο Ευρωπαϊκό Σύστημα Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπών, δηλαδή αφορά όλη την οικονομία εκτός της βαριάς βιομηχανίας.

Από την ανάλυση προκύπτει η διασύνδεση ανάμεσα στο πόσο φιλόδοξους στόχους θέτει μια χώρα μεσοπρόθεσμα και στη δυνατότητα της χώρας αυτής να επιτύχει έναν στόχο μεγάλης μείωσης εκπομπών μακροπρόθεσμα. Αν η πολιτική της χώρας δώσει σημασία μόνο στην επίτευξη ενός μετριοπαθούς στόχου για το 2030, τότε μπορεί να καθυστερήσει να εισαγάγει μέτρα που θέλουν χρόνο για να ωριμάσουν, όπως η αύξηση της χρήσης δημόσιων μεταφορικών μέσων, η εισαγωγή της ηλεκτροκίνησης στα οχήματα ή η ενεργειακή αξιοποίηση αποβλήτων. Τα πιο πάνω μέτρα απαιτούν επενδύσεις σε υποδομές και σταδιακή αλλαγή συμπεριφοράς από την κοινωνία και μπορεί να μην είναι πολύ αποδοτικά έως το 2030. Είναι όμως ίσως τα μοναδικά μέτρα που, αν εφαρμοστούν σε μεγάλη έκταση, μπορούν να οδηγήσουν σε ανεξάρτηση από τα ορυκτά καύσιμα και επίτευξη των φιλόδοξων περιβαλλοντικών στόχων της ΕΕ για το 2050.

Βασικό συμπέρασμα της μελέτης μας είναι ότι οι πανευρωπαϊκοί στόχοι μείωσης των εκπομπών για το 2030, αν και απαιτητικοί, καθιστούν δύσκολη την επίτευξη και των μακροπρόθεσμων στόχων για το 2050. Για να είναι συνεπής με τη διακηρυγμένη επιδίωξη για σχεδόν μηδενικές εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου έως το 2050, η ΕΕ πρέπει να ξεπεράσει τους νομικά δεσμευτικούς στόχους της μέχρι το 2030 και να μειώσει περισσότερο τις εκπομπές της. Αυτό συνεπάγεται υψηλότερες αρχικές επενδύσεις σε εξοικονόμηση ενέργειας, σε τεχνολογίες αξιοποίησης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και σε μεθόδους διαχείρισης των αποβλήτων με πολύ χαμηλές εκπομπές.

Από την άλλη πλευρά, αν λάβει κανείς υπόψη τα οικονομικά οφέλη από τη μείωση των εκπομπών τόσο λόγω χαμηλότερων δαπανών για εισαγωγές καυσίμων όσο και λόγω μείωσης της ατμοσφαιρικής ρύπανσης, η ανάλυσή μας δείχνει ότι τα φιλόδοξα μέτρα μείωσης των εκπομπών αποφέρουν καθαρό οικονομικό όφελος στην κοινωνία. Στο ίδιο συμπέρασμα έχουν καταλήξει και άλλες μελέτες ερευνητικών κέντρων και διεθνών οργανισμών. Μάλιστα, τα μέτρα αυτά μπορούν να αποβούν επωφελή για την κοινωνική ευημερία αν συνδυαστούν με μια φιλο-περιβαλλοντική φορολογική μεταρρύθμιση που θα επιβάλει φόρους στις εκπομπές και θα επιστρέφει τα έσοδα στους πολίτες μέσω φορολογικής ελάφρυνσης της εργασίας.

* Sotiriou C. and Th. Zachariadis, “[Optimal Timing of Greenhouse Gas Emissions Abatement in Europe](#)”, Economic Policy Paper, 02-19, 2019.

Δείκτες τιμών κατοικιών από στοιχεία αγγελιών: η περίπτωση της Κύπρου

Σοφία Ν. Ανδρέου και Νικολέττα Πασιουρτίδου

Οι εξελίξεις στην αγορά ακινήτων, και συγκεκριμένα οι μεταβολές στις τιμές των ακινήτων, επηρεάζουν τόσο τις οικονομικές αποφάσεις ιδιωτών (π.χ. νοικοκυριά, επενδυτές, εμπορικές τράπεζες), αφού αποτελούν μέρος των περιουσιακών τους στοιχείων, όσο και τη διαμόρφωση νομισματικής, δημοσιονομικής και μακροπροληπτικής πολιτικής.

Πρόσφατη μελέτη στο ΚΟΕ, χρησιμοποιεί ατομικά στοιχεία από αγγελίες πωλήσεων οικιστικών ακινήτων που δημοσιεύονται σε εφημερίδες ευρείας κυκλοφορίας και στην ιστοσελίδα μεγάλου κτηματομεσιτικού γραφείου, με στόχο την κατασκευή δεικτών τιμών οικιστικών ακινήτων στην Κύπρο. * Το δείγμα καλύπτει την περίοδο από το πρώτο τρίμηνο του 2000 μέχρι το δεύτερο τρίμηνο του 2018 και περιέχει πληροφορίες για διάφορα χαρακτηριστικά των ακινήτων (π.χ. τύπος ακινήτου, μέγεθος, τοποθεσία).

Για την κατασκευή των τριμηνιαίων δεικτών εκτιμήθηκε ένα μοντέλο παλινδρόμησης βάσει του οποίου υπολογίζονται αρχικά έξι υποδείκτες, δηλαδή, για σπίτια και διαμερίσματα που βρίσκονται στις επαρχίες Λευκωσίας, Λεμεσού και στις υπόλοιπες επαρχίες (Λάρνακα, Αμμόχωστος, Πάφος). Στις εκτιμήσεις χρησιμοποιούνται κυλιόμενα δείγματα (rolling samples) μεγέθους 12, 20 ή 40 τριμήνων. Στη συνέχεια, χρησιμοποιώντας τους έξι υποδείκτες κατασκευάζονται πέντε δείκτες τιμών ακινήτων, για τις ακόλουθες κατηγορίες: α) σπίτια, β) διαμερίσματα, γ) επαρχία Λευκωσίας, δ) επαρχία Λεμεσού και ε) υπόλοιπες επαρχίες. Κατασκευάζεται, επίσης, ένας γενικός δείκτης τιμών για την Κύπρο συνολικά.

Οι εκτιμώμενοι δείκτες αντιπαρατίθενται με άλλους δείκτες τιμών ακινήτων στην Κύπρο, και συγκεκριμένα τους δείκτες που δημοσιεύονται από την Κεντρική Τράπεζα, Eurostat και RICS, καθώς και με μακροοικονομικές μεταβλητές που σχετίζονται με την αγορά ακινήτων.

Οι προτεινόμενοι δείκτες τείνουν να δίνουν ελαφρώς μεγαλύτερες τριμηνιαίες ποσοστιαίες μεταβολές (μεγαλύτερη άνοδο και μικρότερη συρρίκνωση) σε σύγκριση με παρόμοιους δημοσιευμένους δείκτες. Οι εκτιμώμενοι δείκτες παρουσιάζουν θετική και στατιστικά σημαντική συσχέτιση με αντίστοιχους δημοσιευμένους δείκτες, καθώς και ψηλό βαθμό

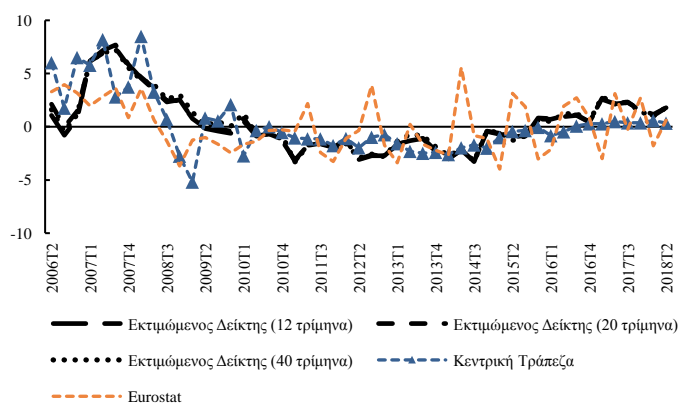
ομοιότητας ως προς το πρόσημο των τριμηνιαίων μεταβολών.

Στο διάγραμμα 1 παρουσιάζονται οι εναλλακτικές εκτιμήσεις για τον γενικό δείκτη τιμών ακινήτων μαζί με άλλους δημοσιευμένους δείκτες για την κυπριακή αγορά (Κεντρική Τράπεζα, Eurostat).

Τα αποτελέσματα της ανάλυσης δείχνουν ότι οι εκτιμώμενοι δείκτες περιέχουν προπορευόμενες πληροφορίες για την πορεία αντίστοιχων δημοσιευμένων δεικτών ακινήτων, ειδικότερα στην περίπτωση των διαμερισμάτων και της επαρχίας Λεμεσού. Επιπρόσθετα, οι δείκτες που εκτιμήθηκαν παρουσιάζουν ισχυρή συσχέτιση με μακροοικονομικές μεταβλητές, με ενδείξεις ότι μεταβολές στους δείκτες ενδεχομένως να περιέχουν προπορευόμενες πληροφορίες για κάποιες μακροοικονομικές σειρές.

Οι ιδιότητες των προτεινόμενων δεικτών και ο έγκαιρος χαρακτήρας τους από πλευράς διαθεσιμότητας δεδομένων, τους καθιστούν ένα χρήσιμο εργαλείο για παρακολούθηση των διακυμάνσεων στις τιμές των ακινήτων, καθώς και μακροοικονομικών εξελίξεων γενικότερα στην Κύπρο. Η εκτίμηση των υποδεικτών παρέχει πληροφορίες για τους βασικούς παράγοντες (τύποι ακινήτων, επαρχίες) που οδηγούν στις μεταβολές που παρατηρούνται στην εγχώρια αγορά ακινήτων. Επειδή οι προτεινόμενοι δείκτες βασίζονται σε οικονομετρικό μοντέλο, μπορεί να υπολογιστεί η στατιστική σημαντικότητα των τριμηνιαίων μεταβολών τους και να κατασκευαστούν τα σχετικά διαστήματα εμπιστοσύνης, παρέχοντας επιπρόσθετη πληροφόρηση για την αξιοπιστία των παρατηρούμενων μεταβολών στις τιμές.

Διάγραμμα 1: Εκτιμώμενοι δείκτες και άλλοι δημοσιευμένοι δείκτες (ποσοστιαίες τριμηνιαίες μεταβολές)

* Andreou S. and N. Pashourtidou, “Residential property price indices using asking prices: the case of Cyprus”, Economic Policy Paper, 01-19, 2019.

Εμπειρική εξέταση των καθοριστικών παραγόντων των αφίξεων τουριστών στην Κύπρο
Ανδρέας Αντωνόπουλος

Ψηφιακή ανταγωνιστικότητα κυπριακής οικονομίας
Νικολέττα Πασιορτίδου

Η παρούσα μελέτη* πραγματεύεται τους παράγοντες που επηρεάζουν τις αφίξεις τουριστών στην Κύπρο, δεδομένου της σημασίας του συγκεκριμένου τομέα για την ευρύτερη οικονομία. Η εμπειρική ανάλυση στηρίζεται σε δυναμικό, panel μοντέλο με εξέταση ενός αριθμού χωρών που καλύπτει πέραν του ενενήντα τοις εκατό των Κυπριακών τουριστικών αφίξεων. Η εκτίμηση του μοντέλου έγινε με τη γενικευμένη μέθοδο των ροπών (GMM) Arellano and Bond. Ως πρώτο στάδιο, οι παράγοντες που αναλύονται συμπεριλαμβάνουν το κατά κεφαλήν εισόδημα και το πολίτευμα της χώρας προέλευσης των τουριστών, καθώς επίσης, τον εμπορικό όγκο και τις σχετικές τιμές μεταξύ της Κύπρου και της χώρας προέλευσης των τουριστών. Όλα τα εκτιμημένα μοντέλα καταλήγουν στη στατιστική σημαντικότητα των τουριστικών αφίξεων με υστέρηση και του κατά κεφαλήν ΑΕΠ, ενώ αμφιλεγόμενη είναι η σημασία του εμπορίου και των σχετικών τιμών.

Δια μέσου της περιγραφικής στατιστικής που συμπεριλαμβάνεται στην έρευνα, διακρίνεται έντονα η διαφορά στην απόδοση προσέλευσης τουριστικών αφίξεων μεταξύ της Κύπρου και παρόμοιων τουριστικών προορισμών, όπως είναι η Κροατία, η Ελλάδα, η Μάλτα και η Πορτογαλία. Εν συνεχεία, ως δεύτερο στάδιο η έρευνα αναλύει την επίδραση των ανταγωνιστικών τιμών μεταξύ των τεσσάρων χωρών και της Κύπρου. Συμπερασματικά, διαφαίνεται ότι η Κύπρος απευθύνεται σε παρόμοιου τύπου τουρισμό με την Κροατία, παρά με την Ελλάδα ή τη Μάλτα.

Συνοψίζοντας, η αναγνώριση των παραγόντων που επηρεάζουν τον τουρισμό και η ορθή διοχέτευση των πόρων στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του Κυπριακού τουριστικού προϊόντος, αποτελεί κύριο συστατικό στην προσπάθεια ανάκαμψης της Κυπριακής οικονομίας και διόρθωσης των στρεβλώσεών της.

Το Παγκόσμιο Κέντρο Ανταγωνιστικότητας της Σχολής Διοίκησης Επιχειρήσεων IMD στην Ελβετία (© IMD World Competitiveness Center www.imd.org/wcc) έχει δημοσιεύσει για τρίτη χρονιά την παγκόσμια κατάταξή του για την ψηφιακή ανταγωνιστικότητα (IMD World Digital Competitiveness Ranking). Το ΚΟΕ ως συνεργαζόμενος φορέας του IMD World Competitiveness Center συμβάλλει στη συλλογή των δεδομένων για την Κύπρο, καθώς και στη διάχυση των αποτελεσμάτων στην Κύπρο.

Η κατάταξη της ψηφιακής ανταγωνιστικότητας για το 2019 περιλαμβάνει 63 χώρες και μετρά την ικανότητα και την ετοιμότητα των οικονομιών να διερευνήσουν και να υιοθετήσουν ψηφιακές τεχνολογίες που οδηγούν σε βελτιώσεις στη λειτουργία του κρατικού μηχανισμού, των επιχειρήσεων και της κοινωνίας γενικότερα. Η κατάταξη βασίζεται σε περίπου 50 κριτήρια που υπολογίζονται από επίσημες στατιστικές και στοιχεία από Έρευνα Γνώμης. Τα κριτήρια ομαδοποιούνται σε τρεις κατηγορίες: (α) γνώση, δηλ. την ικανότητα κατανόησης και εκμάθησης νέων τεχνολογιών, (β) τεχνολογία, δηλ. την ικανότητα ανάπτυξης ψηφιακής καινοτομίας και (γ) ετοιμότητα για το μέλλον, δηλ. την προσαρμοστικότητα σε μελλοντικές τεχνολογικές εξελίξεις.

Ανάμεσα σε 63 χώρες η Κύπρος καταλαμβάνει την 54^η θέση σε όρους ψηφιακής ανταγωνιστικότητας, παραμένοντας στην ίδια θέση όπως και το 2018. Ο Πίνακας 1 παρουσιάζει την κατάταξη της Κύπρου (συνολικά και ανά κατηγορία) διαχρονικά.

Πίνακας 1: Κατάταξη ψηφιακής ανταγωνιστικότητας Κύπρου (από 63 χώρες)

	2017	2018	2019
Συνολική	53	54	54
<i>Ανά κατηγορία</i>			
Γνώση	46	55	55
Τεχνολογία	54	56	59
Ετοιμότητα για το μέλλον	54	44	40

Πηγή: IMD World Digital Competitiveness ranking 2019 (© IMD World Competitiveness Center www.imd.org/wcc).

Στην κατηγορία της ετοιμότητας για το μέλλον, η Κύπρος σημειώνει άνοδο για δεύτερη συνεχόμενη χρονιά, καταλαμβάνοντας την 40^η θέση. Η βελτίωση το 2019 συνδέεται με κριτήρια που αφορούν την ενσωμάτωση τεχνολογιών πληροφορικής και την προσαρμοστικότητα σε νέες τεχνολογίες (π.χ. ηλεκτρονική συμμετοχή, ηλεκτρονική διακυβέρνηση). Αντίθετα, στην κατηγορία της τεχνολογίας, η Κύπρος υποχώρησε στην 59^η θέση, κυρίως λόγω επιδείνωσης κριτηρίων που σχετίζονται με το ρυθμιστικό πλαίσιο και τη χρηματοδότηση/κεφάλαιο (π.χ. χρηματοδότηση για τεχνολογική ανάπτυξη). Σε όρους γνώσης, το 2019 η Κύπρος παρέμεινε στην 55^η θέση, συνεχίζοντας να παρουσιάζει αδυναμίες, συγκριτικά με άλλες χώρες, σε κριτήρια όπως η εισροή ξένων φοιτητών και ο αριθμός των αποφοίτων θετικών επιστημών.

A. Αντωνόπουλος, [“Εμπειρική εξέταση των καθοριστικών παραγόντων των αφίξεων τουριστών στην Κύπρο”](#), Κέντρο Οικονομικών Ερευνών, Άλλες Δημοσιεύσεις, Αύγουστος 2019.

Νέα του Κέντρου Οικονομικών Ερευνών και του Τμήματος Οικονομικών

Νέα Ερευνητικά Προγράμματα

Ερευνητικό Πρόγραμμα «Composite Leading Indicator» της Ελληνικής Τράπεζας και ακαδημαϊκή υπεύθυνη την Καθ. Έλενα Ανδρέου.

Ο συνδυαστικός προπορευόμενος δείκτης της οικονομίας (Composite Leading Indicator, CLI) ή καθοδηγητικός οικονομικός δείκτης (Leading Economic Indicator, LEI) για κάθε χώρα είναι ένας από τους βασικούς δείκτες που παρακολουθούνται διεθνώς από τους οικονομολόγους, τους φορείς χάραξης οικονομικής πολιτικής, τους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς και το κοινό, δεδομένου ότι παρέχει προπορευόμενες/ καθοδηγητικές πληροφορίες για την κατάσταση της οικονομίας. Το CLI/LEI είναι ένας δείκτης που έχει σχεδιαστεί για να παρέχει πρόδρομες ενδείξεις των σημείων καμπίς στους οικονομικούς κύκλους γύρω από το μακροπρόθεσμο δυναμικό επίπεδο. Στο πρόγραμμα αυτό εφαρμόζονται σύγχρονες οικονομετρικές τεχνικές για την ανάπτυξη ενός δείκτη CLI/LEI για την κυπριακή οικονομία συγκρίσιμο με τους αντίστοιχους δείκτες σε άλλες χώρες. Το ερευνητικό έργο χρηματοδοτείται από την Ελληνική Τράπεζα.

Ερευνητικό Πρόγραμμα «Ανάλυση Αντικτύπου του Εθνικού Σχεδίου Δράσης της Κύπρου για την Ενέργεια και το Κλίμα» και ακαδημαϊκό υπεύθυνο τον Καθ. Θεόδωρο Ζαχαριάδη.

Στο πλαίσιο της ενεργειακής και περιβαλλοντικής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κάθε κράτος-μέλος πρέπει μέχρι το τέλος του 2019 να υποβάλει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή ένα «Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Ενέργεια και το Κλίμα». Αυτό πρέπει να συνοδεύεται από Ανάλυση Αντικτύπου (Impact Assessment), η οποία να περιέχει αποτίμηση της επίδρασης του εθνικού Σχεδίου Δράσης στην οικονομική ανάπτυξη, την απασχόληση, την κοινωνική ευημερία, την ενεργειακή εξάρτηση και τη ρύπανση. Η Ανάλυση Αντικτύπου του Σχεδίου Δράσης της Κύπρου καταρτίζεται, με χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, από το Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου, το Ινστιτούτο Κύπρου και το Πανεπιστήμιο Κύπρου. Στο πλαίσιο αυτό, το ΚΟΕ θα αποτιμήσει κατά κύριο λόγο την αναδιανεμητική επίπτωση των μέτρων που περιλαμβάνονται στο Σχέδιο Δράσης, δηλαδή τις επιδράσεις των μέτρων στο κόστος ζωής και την κοινωνική ευημερία των νοικοκυριών της Κύπρου ανάλογα με το εισόδημά τους, για να διερευνηθεί κατά πόσο η ενεργειακή και κλιματική πολιτική θα επιφέρει

σοβαρές αλλαγές στην εισοδηματική ανισότητα των νοικοκυριών.

Περιοδικό Cyprus Economic Policy Review

Τεύχος 13 (Ιούνιος 2019)

Ειδική έκδοση του Cyprus Economic Policy Review, εις μνήμη του Καθηγητή Πάνου Πασιαρδή (1949 - 2017) Cyprus Economic Policy Review Editor (2007 - 2016).

Μπορείτε να βρείτε την πλήρη έκδοση στον πιο κάτω σύνδεσμο:

http://www.ucy.ac.cy/erc/documents/Volume_13_No_1_June2019_FINAL1.pdf

Δοκίμια Οικονομικής Πολιτικής/Ανάλυσης

02-19 Sotiriou Chr. and Th. Zachariadis, [“Optimal Timing of Greenhouse Gas Emissions Abatement in Europe”](#)

01-19 Andreou S. and N. Pashourtidou, [“Residential property price indices using asking prices: the case of Cyprus”](#)

Πλήρης κατάλογος των ΔΟΠ/ΔΟΑ βρίσκεται στην ιστοσελίδα:

<http://www.ucy.ac.cy/erc/el/publications/economic-policy-analysis-papers>

Προσλήψεις προσωπικού

Πρόσφατα το ΚΟΕ απέκτησε δύο νέους συνεργάτες, τη Δρ. Νεοφύτα Έμπορα και τον Δρ. Χριστόφορο Ανδρέου.

Η Νεοφύτα Έμπορα κατέχει Πτυχίο Οικονομικών από το Πανεπιστήμιο Κύπρου (2002), μεταπτυχιακό τίτλο στα Οικονομικά από το Πανεπιστήμιο Pompeu Fabra (2004) και Διδακτορικό τίτλο στα Οικονομικά από το Πανεπιστήμιο Κύπρου (2012). Εργάστηκε ως Επισκέπτης Λέκτορας (2011-2013) στο Τμήμα Οικονομικών του Πανεπιστημίου Κύπρου και ως Ειδικός Επιστήμονας διδασκαλίας στο ίδιο Τμήμα (2012-2017, 2019). Τα έτη 2014-2019 εργάστηκε ως Ειδικός Επιστήμονας έρευνας στο Ερευνητικό πρόγραμμα «Απασχόληση στην Ευρώπη» στο Κέντρο Οικονομικών Ερευνών (ΚΟΕ) του Πανεπιστημίου Κύπρου.

Ο Χριστόφορος Ανδρέου κατέχει Διδακτορικό τίτλο στα Χρηματοοικονομικά από το Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου. Εργάστηκε ως επισκέπτης Λέκτορας στο Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου και στο Frederick University. Έχει, επίσης, εργαστεί ως σύμβουλος και αναλυτής επενδύσεων για διάφορες διεθνείς χρηματοοικονομικές εταιρείες στην Κύπρο.

Νέα του Κέντρου Οικονομικών Ερευνών και του Τμήματος Οικονομικών (συνέχεια)

Αποχωρήσεις Προσωπικού

Ο Δρ. Χρήστος Παπαμιχαήλ παραιτήθηκε από το ΚΟΕ λόγω πρόσληψής του στο Δημόσιο. Το ΚΟΕ τον ευχαριστεί θερμά για την ουσιαστική προσφορά του στις ερευνητικές του δραστηριότητες και του εύχεται κάθε επιτυχία στη νέα του σταδιοδρομία.

Παρεμβάσεις του Δρ. Γιώργου Συρίχα στα ΜΜΕ

Δημόσιες παρεμβάσεις του Γιώργου Συρίχα στα μέσα μαζικής ενημέρωσης αναφορικά με τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει η ευρωπαϊκή και κυπριακή οικονομία, όπως μεταξύ άλλων, το πρόβλημα των Μη Εξυπηρετούμενων Χορηγήσεων, επιπτώσεις από ένα άτακτο Brexit, οικονομική μεγέθυνση και επενδύσεις στον κατασκευαστικό τομέα, διαρθρωτικές αλλαγές και επανασχεδιασμός του μοντέλου μεγέθυνσης της οικονομίας.

Στις παρεμβάσεις δινόταν η ευκαιρία να αναδειχθεί ο ρόλος του Κέντρου Οικονομικών Ερευνών (ΚΟΕ) ως κέντρου παραγωγής υψηλής ποιότητας έρευνας για την εξαγωγή συμπερασμάτων οικονομικής πολιτικής και γενικότερα μελέτης της κυπριακής οικονομίας.

Διεθνής Αβεβαιότητα και Κυπριακή Οικονομία, Περιοδικό Insider, Τεύχος Ιουλίου 2019.

Διεθνείς Οικονομικές Εξελίξεις και Προκλήσεις και νέο Μοντέλο για την Κυπριακή Οικονομία. Ραδιοφωνική συνέντευξη στο πρόγραμμα Show Me the Money, Ραδιόφωνο Πολίτης, Ιούνιος 2019.

Ετήσιο βραβείο εις μνήμη του Καθ. Πάνου Πασιαρδή

Το ετήσιο βραβείο €1.000 το οποίο προσφέρεται εις μνήμη του αποβιώσαντα καθηγητή του Τμήματος Οικονομικών, Πάνου Πασιαρδή απονεμήθηκε στους τελειόφοιτους φοιτητές που εκπόνησαν τις καλύτερες διπλωματικές μελέτες: Α. Αντωνόπουλο, Σ. Κυπριανό και Ι. Πλουτάρχου.

Βραβείο Ερευνητικής Αριστείας

Το Βραβείο Ερευνητικής Αριστείας για το 2019 απονεμήθηκε στον Επίκουρο Καθηγητή Δημήτρη Ξεφτέρη, του Τμήματος Οικονομικών, της Σχολής Οικονομικών Επιστημών και Διοίκησης για την καινοτόμα, πρωτοποριακή έρευνα και τις δημοσιεύσεις του, καθώς και για το συνολικό του επιστημονικό έργο.

Ο Δημήτρης Ξεφτέρης έλαβε διδακτορικό δίπλωμα από το Διεθνές Διδακτορικό Πρόγραμμα Οικονομικής Ανάλυσης του Πανεπιστημίου Autonomia de Barcelona το 2009. Τα ακαδημαϊκά του ενδιαφέροντα είναι στην πολιτική οικονομία, την τομή των οικονομικών και των πολιτικών επιστημών, τη θεωρία παιγνίων και την οικονομική συμπεριφορά.

Η έρευνά του έχει δημοσιευθεί σε επιστημονικά περιοδικά των οικονομικών και πολιτικών επιστημών, συμπεριλαμβανομένων των American Political Science Review, Journal of Economic Theory, American Journal of Political Science, Games and Economic Behavior, και International Economic Review.

Cyprus Meeting on Behaviors and Algorithms (CyMBA), 10-11 Μαΐου 2019

Το Cyprus Meeting on Behaviors and Algorithms (CyMBA) είναι το πρώτο συνέδριο που διοργανώθηκε στην Κύπρο, το οποίο εστιάστηκε αποκλειστικά στη θεωρία των παιγνίων και στις εφαρμογές της. Σκοπός του ήταν να φέρει σε επαφή μελετητές της θεωρίας παιγνίων από διαφορετικά πεδία όπως τα συμπεριφορικά οικονομικά, τη θεωρία της ορθολογικής επιλογής και τις αλγοριθμικές προσεγγίσεις. Φιλοξενήθηκε από το Τμήμα Οικονομικών του Πανεπιστημίου Κύπρου και υποστηρίχθηκε από τη δράση GAMENET του οργανισμού COST.

Περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να βρείτε στην ιστοσελίδα: <https://sites.google.com/view/cymbaucy/>

UCY Political Economy Workshop, 20 Σεπτεμβρίου 2019

Το UCY Political Economy Workshop πραγματοποίησε μια ημερίδα με επίκεντρο την πολιτική οικονομία με συνδιοργανωτές το Τμήμα Οικονομικών και το Τμήμα Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Κύπρου. Το workshop χρηματοδοτήθηκε από το European Regional Development Fund, την Κυπριακή Δημοκρατία [ΚΟΥΛΤΟΥΡΑ/BP-NE/0416/05] και το Πανεπιστήμιο Κύπρου. Προσκεκλημένοι ομιλητές ήταν οι Orit Kedar (Hebrew University), Ranjit Lall (LSE) και Νάσος Ρουσιάς (Sheffield).

Υποτροφίες «Ευαγόρας» και «Πράξανδρος» σε νεοεισερχόμενους μεταπτυχιακούς και διδακτορικούς φοιτητές

Οι υποτροφίες «Ευαγόρας» του Τμήματος Οικονομικών προσφέρθηκαν στους διδακτορικούς φοιτητές Γ. Παπαγιάννη και Μ. Χαραλάμπους. Οι υποτροφίες «Πράξανδρος» προσφέρθηκαν στους μεταπτυχιακούς φοιτητές Ε. Χριστοδούλου, Δ. Συμεών, Α. Χριστοφή και Ν. Κοιρανίδη.

ΚΕΝΤΡΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ – ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ

Το Κέντρο Οικονομικών Ερευνών (ΚΟΕ) ανήκει στο Τμήμα Οικονομικών του Πανεπιστημίου Κύπρου. Το ΚΟΕ έχει στόχο την προαγωγή της επιστημονικής γνώσης στα οικονομικά, και ιδιαίτερα σε θέματα οικονομικής πολιτικής που ενδιαφέρουν τόσο την Κύπρο όσο και την Ευρώπη. Το ΚΟΕ χρηματοδοτείται από Ερευνητικά Προγράμματα που κερδίζει ανταγωνιστικά από την Κύπρο και την Ευρωπαϊκή Ένωση, καθώς και εισφορές από Κυβερνητικούς και άλλους οργανισμούς

Στην πυραμίδα της διοικητικής ιεραρχίας του ΚΟΕ είναι το Συμβούλιο και το Ακαδημαϊκό Συμβούλιο:

- Το Συμβούλιο απαρτίζεται από μέλη τα οποία προέρχονται τόσο από την ακαδημαϊκή κοινότητα όσο και εκτός αυτής. Το Συμβούλιο έχει συμβουλευτικό ρόλο και στηρίζει το έργο του ΚΟΕ εντός και εκτός του Πανεπιστημίου.
- Το Ακαδημαϊκό Συμβούλιο απαρτίζεται από τους υπεύθυνους των ερευνητικών προγραμμάτων και μεριμνά για τη διεξαγωγή της έρευνας.

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Πρόεδρος:	Γιόργος Παντελή, Διευθυντής, Διεύθυνση Οικονομικών Μελετών και Ευρωπαϊκής Ένωσης, Υπουργείο Οικονομικών		
Μέλη:	Έλενα Ανδρέου, Καθηγήτρια, Διευθύντρια ΚΟΕ, Τμήμα Οικονομικών, Πανεπιστήμιο Κύπρου		
	Μάριος Κληρίδης, Πρόην Γενικός Διευθυντής, Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα		
	Μιχάλης Μιχαήλ, Καθηγητής, Τμήμα Οικονομικών, Πανεπιστήμιο Κύπρου		
	Γιάννης Τιρκίδης, Ανώτερος Οικονομολόγος, Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου		
	Γιόργος Κυριάκου, Διευθυντής, Τμήμα Οικονομικής Ανάλυσης και Ερευνών, Κεντρική Τράπεζα Κύπρου		

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Πρόεδρος:	Έλενα Ανδρέου		
Μέλη:	Νίκος Θεοδωρόπουλος	Σωφρόνης Κληρίδης	Άντρος Κούρτελλος
	Παναγιώτα Λυσιώτου	Θεοφάνης Μαμουνέας	Χριστόφορος Πισσαρίδης

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΙ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ

Θεόδωρος Ζαχαριάδης	Χρήστος Σάββα	Κώστας Χατζηγιάννης
Λούης Χριστοφίδης		

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Άντζελα Σιεκέρσαββα, τηλ. 22893660, ηλ. διεύθυνση: shekersavva.angela@ucy.ac.cy

Οι απόψεις που εκφράζονται στα άρθρα του ενημερωτικού δελτίου είναι των συγγραφέων μόνο και δεν αντιπροσωπεύουν αναγκαστικά το ΚΟΕ. Επιτρέπεται η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή ή η μετάδοση, από οποιοδήποτε οπτικοακουστικό μέσο, όλου ή μέρους του ενημερωτικού δελτίου, με αναφορά στο παρόν δελτίο και τους συγγραφείς του άρθρου.

Η 'Οικονομική Έρευνα' κυκλοφορεί δύο φορές ετησίως και είναι διαθέσιμη σε ηλεκτρονική μορφή στην ιστοσελίδα του ΚΟΕ <http://www.ucy.ac.cy/erc/el/publications/newsletter>